

1883, čís. 78 ř. z. předpokládá, že dlužník, v úmyslu, by zcela nebo z části zmařil uspokojení svého věřitele za hrozící exekuce, odstraní majetkové předměty. V tomto případě jest zjištěno, že kůň byl zabaven finanční stráží pro podezření důchodkového přestupku. Úředním zabavením a prozatímním uschováním koně bylo proti vlastníkovi koně po případě proti pachatelům důchodkového trestního činu zavedeno důchodkové trestní řízení vzhledem k ustanovení §u 552 a 535 tr. zák. důchodkového. Přes to, že v době činu snad ještě nedošlo k rozsudku v trestním řízení důchodkovém a kůň nebyl prohlášen za propadlého, hrozila nepochybně vlastníkovi koně exekuce již od okamžiku, kdy bylo nebezpečí, že se exekuce zavede — tohoto nebezpečí mohl si býti jak majitel koně tak pachatelé od něho zjednaní vědomi, jakmile pravý stav věci znali. K naplnění skutkové podstaty přestupku §u 3. uvedeného zákona stačí, když kdokoliv (i někdo jiný, než dlužník sám) odstraní věci, z úředního rozkazu zabavené, by jimi úřad nemohl nakládati. Z uvedeného plyne, že rozsudek prvního soudu se zakládá na nesprávném výkladu zákona, že jest zmatečný nejen dle čís. 5, nýbrž také dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a že jest odůvodněno jej zrušiti. Poněvadž tytéž úvahy, které odůvodňují jeho zrušení ve prospěch stěžovatelův, přicházejí k dobru také spoluobžalovanému Josefu K-ovi, který zmatečnou stížností nepodal, jakož i Rudolfu M-ovi, jenž dle rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. listopadu 1922 byl pro týž čin jako spolupachatel právoplatně odsouzen a trest si již odpykal, ježto proti němu bylo řízení z důvodu §u 57 tr. ř. jen za účelem urychlení a za účelem zkrácení vazby vedeno zvlášť a také zvláštní rozsudek vynesen a čímž nepřestal ve skutečnosti býti spoluobžalovaným, bylo z moci úřední rozhodnutí stejně, jako by byli také uplatňovali zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1731.

Do výroku, že nastává ztráta práva volebního dle 4. odst. §u 3 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n., nebo proto, že takový výrok nebyl vynesen, lze si stěžovati pouze odvoláním.

(Plenární usnesení ze dne 23. září 1924, čís. pres. 166/24.)

Praxe Nejvyššího soudu není jednotná v otázce, jakým opravným prostředkem jest odporovati výroku, že nastává ztráta práva volebního dle zákona čís. 75/1919 ve znění zákona čís. 163/1920. Kdežto rozhodnutí ze dne 13. listopadu 1922, čís. j. Kr I 1042/21, uveřejněné ve sbírce zdejší pod čís. 999 vyslovuje zásadu, že do výroku toho lze si stěžovati pouze odvoláním, pokládá se v pozdějších rozhodnutích i opravný prostředek zmatečnou stížností za přípustný.

K odstranění této neshody byla věc z příkazu prvního presidenta Nejvyššího soudu předložena k rozhodnutí plenárnímu senátu, jenž zodpověděl spornou otázku právní větou shora uvedenou z těchto

d ů v o d ů:

Zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. o řádu volení do obcí republiky Československé stanoví v §u 3 čís. 4 úchytku od práva dotud platného. Dosud nastávala ztráta práva volebního sama sebou již mocí z á k o n a při odsouzení pro jakýkoli zločin t. zv. nepolitický a pro určité přestupky a přečiny, (přestupky krádeže, zpronevěry, podílíctví na krádeži a zpronevěře, podvodu, přečin lichvy dle §u 1 zákona z 28. května 1881, čís. 27 ř. zák., přečin a přestupek zákona o maření exekuce ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., přečiny §§ů 3, 5, 7, 8 a 10 zák. o ochraně voleb z 26. ledna 1907, čís. 18 ř. zák., přečiny lichvy dle čís. nař. z 12. října 1914, čís. 275 ř. zák. a přečin a přestupek předražování dle čís. nař. ze 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.) — zákon shora uvedený váže ztrátu volebního práva na další podmínku, že takový čin trestný byl spáchán z p o h n u t e k n í z k ý c h a n e č e s t n ý c h. Bylo pak přikázáno soudům, aby v každém jednotlivém případě zkoumaly, zda okolnosti, za kterých čin byl spáchán, a pohnutky, jež pachatele při činu vedly, jsou takového rázu, aby pachatel byl vyloučen z práva voliti. Nedostavuje se proto ztráta práva volebního nyní ve všech případech, kde dosud nastávala, nýbrž jen tehdy, nalezeno-li na ni výrokem soudcovským a to po rozhodnutí o otázce viny. Otázku opravných prostředků proti rozhodnutí soudu o ztrátě práva volebního a proti výroku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, uvedený zákon neřešil. Nutnost výslovného řešení otázky té uznal zákon ze dne 16. května 1919, čís. 263 sb. z. a n., a to v úvaze — jak důvodová zpráva vládního návrhu, tisk 695 uvádí, — že ohledně opravných prostředků »není dobře možno užití ustanovení trestního řádu, poněvadž ta určitě vymezují případy, ve kterých lze opravných prostředků užití, a mezi ně rozhodnutí o ztrátě práva volebního ani výkladem se zařaditi nedá«. Ustanovení trestního řádu jsou nepochybně míněny §§y 280, 281, 283, 343, 344, 345, 363 a 364 tr. ř. Dále uvádí táž důvodová zpráva, že »ohledně jiných (scil. než porotních) soudů má býti užito za účelem zabezpečení co největší ochrany obžalovaného odvolání, ježto připouští meritorní přezkoumání«. Z těchto vět důvodové zprávy jde způsobem nepochybným na jevo, že zákonodárce chtěl proti výroku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta práva volebního, nebo proto, že takový výrok vnesen nebyl, ač to žalobce navrhl, připustiti jako opravný prostředek jen odvolání.

Tento úmysl zákonodárcův, vyplývající již z motivů zákona, došel však zřejmého výrazu i v zákoně samém. Stanovíť čl. II. zákona čís. 263/1919, jednající o případech, kde byl rozsudek vydán před účinností tohoto zákona v odstavci třetím: »V případech, kde výrok, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že nastala ztráta práva volebního, do rozsudku byl sice pojat, ale odsouzenému byly o p r a v n é p r o s t ř e d k y proti tomuto výroku odepřeny, budiž odsouzený uvědoměn, že má volnost užití práva o d v o l á n í p o d l e t o h o t o z á k o n a a že běží pro něj lhůta o d v o l a c í od nastalého uvědomění; p r o s t ř e d e k o p r a v n ý, jehož snad užil, který mu však nebyl dovolen, buď nyní vyřízen jako o d v o l á n í p o d l e t o h o t o z á k o n a.« Te-

dy: i když odsouzený podal z m a t e č n í s t í ž n o s t, která mu však byla odepřena, pokud se týče, která mu nebyla dovolena, měl býti uvědoměn, že má volnost užití práva o d v o l á n í, pokud se týče měla podaná snad zmateční stížnost býti vyřízena jako o d v o l á n í. Toto ustanovení nebylo by bývalo možným, kdyby byl zákonodárce chtěl připustiti též zmateční stížnost, neboť tu by byl v případech, právě zmíněných, musil odsouzenému vyhraditi, pokud se týče stanoviti, že podaná snad zmateční stížnost má býti nyní vyřízena jako z m a t e č n í s t í ž n o s t (ne jako odvolání). Z toho, co řečeno, však plyne, že tu vůbec nejde o tentýž opravný prostředek, jenž trestním řádem v §u 283 do výroku o trestu jest stanoven, nýbrž že tu jde o samostatný, nový opravný prostředek, o samostatné právo odvolací, jež, jsouc předmětem rozdílně od odvolání trestního řádu, nezakládá se na §u 283 tr. ř., nýbrž na zvláštním ustanovení zákona čís. 263/19. Tím však pozbývají půdy důvody uváděné pro přípustnost opravného prostředku zmateční stížnosti, jež hledají hlavní oporu v tom, že zákon čís. 263/1919 se odvolává na první odstavec §u 283 tr. ř., kde se výslovně cituje zmateční důvod §u 281 čís. 11 tr. ř. § 283 tr. ř. připouští odvolání toliko ve dvou případech, a to do výroku o trestu a do výroku o soukromoprávních nárocích; vsuvka první věty: »pokud tu není zmatečního důvodu §u 281 čís. 11 tr. ř.« vztahuje se toliko a výlučně k výroku o trestu, jak ze stavby věty té jasně plyne. Nový zákon, jednající o ztrátě práva volebního, v §u 1, jenž za druhý odstavec §u 283 vsouvá nový odstavec 3, ustanovuje nový případ, kdy odvolání může býti podáno; tím vyslovuje toliko, že kromě obou v prvním odstavci §u 283 tr. ř. uvedených výroků jest nyní přípustno odvolání i do výroku o ztrátě práva volebního. Dodatek shora zmíněný »pokud tu není zmatečního důvodu §u 281 čís. 11« patří i nadále toliko k výroku o trestu. Nelze tedy z toho ničeho dovozovati pro přípustnost zmateční stížnosti i do výroku o ztrátě práva volebního. Jest ovšem připustiti, že zákonodárce nevyloučil opravný prostředek zmateční stížnosti výslovně tak, jak to učinil na př. zákon ze dne 11. července 1913, čís. 143 ř. zák., jímž byl do §u 283 tr. ř. vsunut odst. II., týkající se započtení vyšetřovací vazby do trestu. Než to by nebylo na závadu, když — jak shora dovozeno — úmysl zákonodárcův jest jinak zcela patrný.

Z výsledků předeslaných úvah plyne správnost věty úvodem vytčené, a bylo by ještě podotknouti toto: To, co uvedeno, platí nejen o výroku o ztrátě práva volebního, nýbrž také o výroku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, avšak jen tehdy, když jde o rozsudky jiných soudů než porotních. Pokud totiž jde o řízení porotní, stanoví § 2 shora citovaného zákona, že výrok, byl-li čin trestní spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, jest předmětem otázky na porotce. Proč porota uznala na výrok ten, vymývá se přirozeně přezkoumáním soudem, a nezbude tedy zde jiného opravného prostředku, než zmateční stížnost, stalo-li se ovšem porušení ve směru formálním, vytčeném v trestním řádě. Z toho důvodu neobsahuje uvedený zákon žádného doplnění trestního řádu, poněvadž dle znění příslušných ustanovení trestního řádu jest opravný prostředek zmateční stížnosti připuštěn do výroku poroty nejen v otázce viny, nýbrž vůbec.